

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . R 84.—
za pol leta . R 42.—
za četrt leta . R 21.—
za 1 mesec . R 7.—
Za Ljubljano mesečno 7 R
Za inozemstvo mesečno R 12.—
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon štev. 50

Za naše vojne ujetnike v Rusiji.

Poslanec dr. Hohnjec je dne 22. maja v zadevi naših vojnih ujetnikov, zlasti onih v Rusiji, poslal ministrskemu predsedniku dr. Vesniču in ministru Ninčiču kot voditelju poslov zunanjega ministristva naslednje pismo:

Gospod minister!
Težko je breme vojnega ujetništva. Čim dalje se mora nositi, tem bolj postaja nezno. Up na rešitev, ki ga je iz početka lajšal, je pojemal in padal, čim bolj so se množili dnevi suženjstva. Komur pa so ti dnevi narasli v dobo 4, 5, 6 let, ali je čudo, da je zavlada nad njim moreča brezupnost?

»Pozabljeni smo, izgubljeni sini. Ah, dolga, težka, izgubljena leta, mladost ubita, križana v tujini!«

Taki in slinčni pretresljivi klici donijo k nam iz daljne Rusije.

Na stotine in tisoče jih je sinov naše jugoslovanske domovine, ki še vedno ječijo v sponah vojnega ujetništva. Broj vojnih ujetnikov iz nekdanje avstro-ogrske monarhije, koji se še vedno nahajajo v Rusiji, se ceni na več stotisoč: v sovjetski Rusiji jih je 100.000, v Turkestanu 30.000, v južni Rusiji 25.000, v Zahodni Sibiriji 90.000, v Vzhodni Sibiriji 35.000, v primorski pokrajini 11.000 itd. Koliko tisoč Jugoslovancev je med temi stotisoči?

Vlada našega kraljevstva ni bila brezbrizna za usodo vojnih ujetnikov. Večkrat sem imel priliko opozoriti kompetentne činitele na to, kar bi se dalo in tudi moralo storiti za osvoboditev jugoslovanskih ujetnikov. Vlada je že storila mnogotere korake za osvoboditev sinov jugoslovanske domovine iz italijanskega ujetništva. Vedno pa še moram čakati na obljubljeni odgovor o broju Jugoslovancev, 1. ki so prišli v italijansko ujetništvo, 2. ki so se že vrtnili iz italijanskega ujetništva, 3. ki se še zdaj nahajajo kot ujetniki v Italiji.

Nujno opozarjam našo vladu na ubogo jugoslovanske ujetnike v Rusiji. Češko-Slovaška, Nemčija in Avstrija so podvzele energične in uspešne korake za osvoboditev svojih državljanov iz ruskega ujetništva. Za pokritje stroškov za transport ujetnikov so postavile v svoj budget precejšnje vsote. Tako n. pr. Avstrija vsoto 200 milijonov kron. Saj stane že transport na ladji za posameznega moža okoli 180 dolarjev. Pri tako človekoljubni akciji, kakor je osvoboditev vojnih ujetnikov, ne bi smela štediti z denarjem ne država, pa imoviti zasebniki ne, zlasti ne denarni zavodi in dobrodela društva.

Zadnji čas je Zveza narodov začela posebno pažnjo in skrb obračati vprašanju vojnih ujetnikov v Rusiji. V tem oziru je slovečemu Norvežanu Nansenu poveljala naloga, da posreduje med zastopniki ruske, nemške in avstrijske vlade za rešitev nemških in avstrijskih ujetnikov. Dolžnost naše vlade je, da Zvezo narodov zainteresira za usodo in osvoboditev naših jugoslovanskih ujetnikov. Naj ne bo Jugoslovancev zopet zadnji, ki bo rešen ujetniških spon.

Prosim g. ministra, da pripravi vsa sredstva ter izvrši vse korake, da bo kakor najprej mogoče ura osvobodjenja prišla tudi za bedne jugoslovanske ujetnike v Rusiji.

REŠKO VPRAŠANJE.

LDU Zagreb, 24. maja. Čim je zagrebški nadškof dr. Ante Bauer doznal, da je dospel na Reko papeški delegat msgr. Constantini kot administrator, se je takoj obrnil na Sv. Stolico in zahteval zaščito interesov naše države in njenih katoliških podanikov.

DRAGINJSKE DOKLADE UČITELJSTVU.

LDU Beograd, 24. maja. Minister prosvete je upošteval ugovore učiteljev glede njihovega nazadovanja pri ureditvi njihovih draginjskih doklad in je podvzel vse potrebne korake, da se nedostalki odpravijo.

Razveljavljeni sekvestri.

LDU Beograd, 24. maja. Ministrstvo za trgovino in industrijo je sklenilo razveljaviti po 3. novembru 1918 odrejene sekvestre nad lastnino, pravicami in interesi državljanov neprijateljskih držav na onem ozemlju bivše Avstro-Ogrske monarhije, ki pripada Jugoslaviji. Sekvestri se razveljavijo tudi pred ratifikacijo mirovne pogodbe.

Avstrijska armada.

LDU Dunaj, 24. maja. (ČTU) Kakor pišejo nedeljski listi, bo imela avstrijska republika 30 garnizij. Največje bodo na Dunaju, ki bo štela 8300 mož, v Gradcu z

2130 možmi, v Lincu s 1850 možmi, v Celovcu z 1150 možmi, v Stockerau s 1000 možmi. Najmanjše posadke bodo Ems, Radgona in Schwaz, vsaka po 1000 mož.

grenko ko pelin: to je »gift«, Avbelj jo je pa gledal in se ji je smejal. Dala si je prst v usta in se silila, da bi bruhala, toda ni šlo. Nato je šla v sobo in pričela tekati po sobi gori in doli govoreč: »O Jezus, zdaj mi je dal gifta!« in se prijemala za prsi in noge. Usleda se je nato na klopec in se tipala za noge rekoč: »Vse so že trde!« Mož jo je tolažil, Avbelj je pa v veži poslušal. Avbeljeva žena je med tem prišla domov in mati ji je povedala, kako ji je dal njen mož piti strup. Hči jo je vzela v naročje, toda mati ji je zdrsnila onemogla na tla. Ana Lipoglav je med groznimi krči z besedami: »Jezus!« izdihnila: odkar je pila strup, je preteklo komaj pol ure. Avbelj je na to odjezdil od doma.

Sodno raztelesenje Ane Lipoglav je dognalo, da je umrla najbrže vsled zastrupljenja, kemično preizkuševališče je pa konstatiralo, da je umrla Lipoglavova vsled zastrupljenja s strihninom.

Porotnemu senatu predseduje predsednik deželnega sodišča dr. Papež, votanta sta nadsvetnik Jarc in svetnik Rekar, obtožbo zastopa dvorni svetnik prvi državni pravdnik Bežek, Avblja zagovarja dr. Pegan.

Na vprašanje predsednika odgovori Avbelj, da ni kriv. Iz Amerike pravi, da je prinesel 10.000 kron. Poldrugo leto se je s starši dobro razumel. Pove, da je res enkrat natepel ženo in taščo. Na vojski je bil l. 1914 ranjen v Galiciji, tudi na italijanski fronti je služil. Koncem vojske je služil kot sluga pri nekem živinozdravniku. Strupa ni videl nikoli pri njemu. Ko je prišel domov, se je res večkrat prepiral z ženo, ker je hotela biti pri vsaki veselici zraven; bolj mu je stregla tašča, kakor žena. Pri Lizi Zupančičevi je dobil žganje, katerega je natočil v vojaško čutaro. Vsi smo ga pili, pa ni nobenemu nič škodovalo. Nato opiše, da je šel ob 2. v svojo sobo, kjer je do 4. bral časopise, nato je šel živini pokladat, nato je šel v hišo; hud je bil, ker žene ni bilo doma, tašča ga je tolažila. Od doma je šel ob petih. »Ne razumem sam ne, kako se je zastrupila. Od mene ga ni dobila.« »V veži nisem nič poslušal.« Predsednik: »Saj ste sami pripovedovali, da je tašča tako vpila, da je niste mogli poslušati!« — »Ne morem pomagati, jaz jo nisem.« — Zanimava, da bi bil on psa zastrupil kake štiri tedne prej, predno je tašča umrla. Predsednik: »Ali niste rekli, da boste še nekaj naredili, ker boste že babe proč spravili.« — Molč. — »Kaj ste pa pri Zupančičevi tako stokali?« — Ona se mora motiti. — »Zakaj se niste nič ustrašili, ko Vam je Kočarjeva povedala, da imate mrliča doma?« — »Nič nisem vedel.« — »Kaj ste pa orožnikom rekli, da ste dali?« — »Ne vem, da bi se bil tako zagovoril.« — Predsednik: »Čudno, da se ne spominjate na to, kar ne govori za Vas.« — »Jaz bi nisem dal.« — »Kdo naj bi ji bil pa dal strup? Povejte!« — »Nisem ga ji dal.« — Dr. Pegan: »Kdo je bil v hiši Vaš največji sovražnik?« — »Mladika, ki je bil vedno pogoščen v naši hiši in je dobil, kar je hotel, jaz sem pa stradal. O Božiču so se kar 4 dni gostili. Mati so mi vedno rekli: »Potrpi!«

Zaslišanje Avblja se je končalo ob 10. dopoldne, na to se prično zaslišavati pričče. Ob zaključku »Večernega Lista« razprava še ni bila zaključena.

Socialno skrbstvo.

Ko smo v Beogradu doživeli zopet novo vladu, smo doživeli tudi, da je ministrstvo za socialno politiko prevzel mož, ki bo po svojem delovanju in po svojem pripadnosti mogel kvečjemu voditi protisocialno politiko. Na mesto ministra za socialno politiko spada mož, ki je teoretično in praktično deloval na socialnem polju, ki mu socialna politika ni le politični »šlager«, marveč življenjska naloga. O dr. Kukovcu doslej nismo čuli, da bi se bil bavil s socialnimi zadevami, razun takrat, ko je kot politik vabil — seveda brez uspeha — delavstvo v svojo meščansko-kapitalistično politično stranko. Vendar nimamo namena, dr. Kukovca osebno napadati. Hoteli smo le pojasniti, da on ni mož, ki spada na velevažno mesto socialnega ali delavskega ministra.

Naloga socialne politike bo zahteve in potrebe delavnih slojev spraviti v soglasje, odpirati nova pota socialni zakonodaji, ki morajo nujno priti navskriž z interesi velikega kapitala. Vsega tega dr. Kukovec ne bo zmogel, ker je zastopnik stranke, katera z velikim kapitalom živi in pade. Razvoj socialnega gibanja zadnjega časa je dokazal, da je dr. Kukovecava stranka le še preostanek nekdanjih dni in da še ta ostanek nosi na sebi vse znake kapitalistične smeri.

Medtem pa se kapitalistični liberalizem pripravlja, da s pomočjo svojega zastopnika v beograjski vladni zasede tudi mesto poverjenika za socialno skrbstvo za Slovenijo. Od raznih strani se čujejo glasovi, da liberalci kandidirajo za to mesto gospoda Adolfa Ribnikarja. Da je ta želja pri g. Ribnikarju ter njegovi stranki istinita in velika, o tem ne dvomimo. Da se bo pa ta želja tudi izpolnila, to je pa drugo vprašanje. Ze dalj časa se opaža nekaka kapitalistična ofenziva proti sedanjemu poverjeništvu za socialno skrbstvo. Gospodom kapitalistom je namreč to poverjeništvu preveč socialno ter premalo upoštevajo interese kapitalistov. Ofenziva proti socialnemu skrbstvu je dosegla svoj višek o priliki gonje proti znani stanovanjski naredbi. Tu so žepi kapitalistov bili najbolj ogroženi. Socialna naredba: Reveži iz vagonov v hiše! Milijonarji naj si zidajo hiše sami! — ta naredba kapitalistom ni prijala. Sedaj bi radi dobili to poverjeništvu v svoje roke, da se rešijo »socialne nevarnosti«, ki grozi saj malo olajšati žepe bogatašev na korist revežem. Tu tiči zaječ! Seveda se kapitalisti zelo motijo, če menijo, da bo delavstvo mirno gledalo, kako bo socialno skrbstvo in socialno vprašanje reševal zaupnik kapitalistov.

Delavstvo smatra to poverjeništvu za svoje in se ne briga za skrb in želje raznih ljudi, ki bi bili sposobni za vse drugo prej, ko pa za to, da dajo delavstvu, kar mu gre. Socialno skrbstvo ne sme postati ekspozitura liberalnega kapitalizma. Kdor to hoče, naj rajši zahteva, da se poverjeništvu spremeni v skrbstvo za ubogo milijonarje. To bi bilo saj odkrito. Delavstvo pa s svojimi zadevami ne bo dalo slepomišliti!

DAVIDOVIČ IN KOMUNISTI.

LDU Beograd, 24. maja. Glede trditve nekaterih listov, da je novi minister za notranje stvari dal komunistom gotove obljube, je presbiro pooblaščen izjaviti, da notranji minister ni dal nikakih obljub kakemu predstavitelju komunistov.

STAVKE IN FRANCOSKI PARLAMENT.

LDU Pariz, 22. maja. (Dun. KU — Havas.) Zbornica je v včerajšnji seji po debati o interpelacijah glede stavk, v kateri je ministrski predsednik Millerand podal izjavo v imenu vlade, s 526 glasovi proti 90 glasovom sprejela zaupnico, kjer se veli: Zbornica, odločena, štiti svobodo delavcev, spoštovanje pravic strokovnih organizacij in suverenost splošne volilne pravice, kakor tudi spoštovanje zakonov republike proti kakršnimkoli poizkusom diktature, izreka priznanje nameščencem javne službe, ki so se v pretežni večini uprli akciji, naperjeni proti življenjskim interesom naroda, se zahvaljuje meščanom,

ki so prostovoljno podpirali te delayce in odobrava naposled izjavo vlade, do katere ima zaupanje, da bo v redu in svobodno še nadalje vodila politiko narodne obnove in socialne pravičnosti. — Zbornica je bila potem odgodena do prihodnje srede.

NEZGODA PREDSEDNIKA FRANCO-SKE REPUBLIKE.

LDU Pariz, 24. maja. (ČTU) Predsednik Deschanel je na vožnji v Montagriss padel z vlaka. Pri tem je dobil lahke poškodbe. S prefekturo v Montagrissu je telefoniral v Elysee, da pomiri svojo rodbino. Njegova soproga in ministrski predsednik Millerand sta se odpeljala v Montagriss.

ZVEZA NARODOV.

LDU Trst, 22. maja. O zaključku seje sveta Zveze narodov poročajo listi iz Rima od 19. t. m.: Svet zveze narodov je imel danes ob 10. uri na Campidogliu svojo drugo in zadnjo javno sejo. Predsedoval je Tittoni, ki je v dolgem govoru poročal o treh glavnih vprašanjih, o katerih se je razpravljalo. Na političnem polju se je sklenilo, da bodo morale vse države, ki so zastopane v zvezi narodov, predložiti vse sklenjene pogodbe Zvezi, ki jih bo objavila. Na gospodarskem polju je svet sklepal o programu prihodnje finančne konference v Bruxellesu.

Na socialnem polju je dala Zveza narodov smeri mednarodni delavni ustanovi, v kateri bodo zastopane kapitalistične in delavske vlade in h kateri so pristopile vse večje industrialne in delavske družbe vseh glavnih držav. — Govorili so nato zastopniki nekaterih drugih držav, nakar se je seja zaključila. — Doslej je zastopanih v Zvezi narodov 37 držav, in sicer republika Argentinijska, Belgija, Bolivija, Brazilija, Britanija, Kanada, Avstralija, Južna Amerika, Nova Zelandija, Indija, Chile, Kolumbija, Češkoslovaška, Danska, Francija, Grčija, Guatemala, Italija, Japonska, Jugoslavija, Nizozemska, Norveška, Panama, Paragvaj, Perzija, Peru, Poljska, Portugalska, Rumunska, Salvador, Siam, Španija, Švedska, Švica, Urugvaj in Venezuela.

Politične novice.

+ Dovoljena politična zborovanja. Iz Belgrada poročajo: Minister za notranje posle je dovolil prirejanje političnih zborovanj v Hrvatski in Sloveniji.

+ Volitve v znamenju ustave. »Hrvatska Obrana« se peča z vprašanjem bodoče ustave in naglašja, da se bodo prihodnje volitve v konstituanto vršile v tem znamenju. Stranke se bodo razdelile v dve glavni struji: centralistično in avtonomistično, ki bosta šli v volitve vsaka s svojim ustavnim načrtom.

+ Demokratiški rovarji na delu. Komaj so si pošteno ljudje, ki žele skorajšnjega reda in miru v državi, nekoliko oddahnili, ko se je ustanovila koncentracijska vlada, češ, sedaj pa vendar pojde — že prihajajo iz Belgrada vesti, da demokratije v vladi rujejo. Notranji minister Davidović, ni našel nujnejše naloge, nego da je začel pripravljati ukaze za premestitev raznih uradnikov. Očividno hočejo demokrate upostaviti stanje izza Pribičevićevega paševanja in na vsa važna mesta spraviti svoje kreature, ki bi izpremenile državne urade zopet v demokratske strankarske pašalike. Tega parlamentarna zajednica nikdar ne more in ne sme dovoliti. Njena vlada je komaj nekoliko izčistila hlev za demokrate in socialisti in napravila prosto pot krvavo potrebnemu upravnemu delu, sedaj naj bi pa demokratska strankarska slepost in politična omejenost znova vse zasula in pokvarila. Iz tega početja mora tudi najdobrohotnejši opazovalec našega političnega življenja spoznati, da demokrate v resnici nimajo najmanjšega zmisla za državo in blaginjo prebivalstva, da so najomejenejši politični živelj v Jugoslaviji in da so v svoji strankarski sleposti popolnoma nesposobni za vlado. Ako mislijo demokrate, da smejo še veliko grešiti na račun ljudske potrpežljivosti, se kruto motijo. Ali naj se spametujejo in vsaj ne ovirajo dela drugih ali pa naj se pripravi na vihar, v katerem ljudstvo ne bo postopalo z njimi z rokavicami. Časi so vendar preresni, da bi se smeli buržuji tako brezvestno igrati z interesi ljudstva in države.

+ Kronski svet. Z ozirom na nevarnost, ki prete koncentracijski vladi vsled Davidovičeve namere, da prestavi velik del uradništva, se je regent Aleksander odločil, da osebno poizkusi poravnati spor. V to svrhu je za danes dopoldne sklical kronski svet, na katerem bodo razpravljali o zunanjih vprašanjih, predvsem pa naj bi se našel sporazum v uradniškem vprašanju. Kakor poročajo iz Belgrada nameravajo prizadeti uradniki v slučaju premostitve izstopiti iz državne službe.

+ Carinski uradi — coklja železniškega prometa. Dne 21. t. m. so se oglasili pri ministru za promet dr. Korošcu zastopniki mariborskih železničarjev, ki so poročali o velikih ovirah, ki jih povzroča železniškemu prometu prepočasno poslovanje carinskih uradov. Na postajah je večkrat po 600 zastalih vagonov.

+ Cilji židovstva. Nedavno je izšla na Angleškem brošura pod naslovom »Židovska nevarnost«, ki prinaša prevod tajnih listin iz ruskega državnega arhiva, ki jih je l. 1905. objavil bivši uradnik ruskega zunanjega urada prof. Nilus. Listine govorijo o tajni židovski organizaciji »Modrih starešin s Siona in njenih ciljih«. Ti cilji so uničenje krščanskih narodnih držav in ustanovitev judovskega svetovnega gospodstva, sredstva za doseg teh ciljev pa razkrajajoče politične ideje: najprej liberalizem, potem radikalizem; med proletariatom socializem, potem komunizem in končno anarhija. Židovstvo se mora polastiti tiska, gledališč, borze, znanosti in potem njih razširjati svoj strup. Povzročiti mora gospodarsko krizo in pognati delavstvo na ceste, v požig in morijo. Listine, ki govorijo o teh židovskih načrtih, naj bi bili pristni zapisniki iz sej »Modrih starešin s Siona«. Dasi so bili Angleži doslej antisemitizmu popolnoma tuji, so spričo teh odkritij postali pozorni in vznemirjeni. Dejstvo je namreč, da se je velik del tam navedenega načrta posebno v dogodkih zadnjih let tako očividno izvršil, da mora človek nehoti verjeti v tajno moč, ki je te dogodke smotreno pripravila in razvila. Temu se pridružuje še dejstvo, da so največji gospodarski izkoriščevalci svetovne vojne in obenem voditelji prevratnih idej vselej in povsod židje. »Times« piše: »Kaj je s temi zapiski? Ali so pristni? Ali so potvorba? Če je tako, odkodi potem pretresljivi značaj prorokbe, ki se je deloma že uresničila deloma pa je uresničenju že zelo blizu? Ali smo se res borili ta strašna leta proti germanskemu svetovnemu nadvladju zato, da pride na njegovo mesto še nevarnejša, ker še tajnejša sila? Ali smo zato napeli vsak živec svojega narodnega telesa, da uideemo nemškemu miru, zato pa zapopademo židovskemu?« List zahteva, naj se originali gori navedenih zapisnikov, ki se nahajajo v britanskem muzeju, natančno preiščejo glede njih pristnosti.

+ Kartel slovenskih in hrvatskih strojarjev. »Narodna Politika« poroča o tem: Zadnji čas bi bili prišli hrvatski in slovenski tovarnarji za kože v hude škripce. Centralna vlada je bila namreč dala nekemu belgajskemu izvozničarju dovoljenje za izvažanje sirovih kož v Grčijo in mu pri tem zagotovila vse mogoče ugodnosti in olajšave. Zato je začelo povsod primanjlovi sirovih kož. Nato so hrvatski in slovenski strojarjarji v obrambo sklenili kartel in dobili od pokrajinskih vlad v Zagrebu in Ljubljani dve važni zagotovitvi: Obe vladi prepovesta izvoz kož in odredita rekvizicijo kož. Dočim pa je ljubljanska vlada pri tem mislila na splošnost in zagotovila slovenskim zadržam pri razdelitvi in prodaji kož glavni vpliv, pa hrvaška vlada tega ni storila in je izročila rekvizicijo Židu Šternu, ravnatelju zagrebske tovarne za kože. Le-ta bo izvrševal rekvizicijo potom poverjenikov, ki jih bo sam imenoval. S tem bo dana Židom nova ugodna prilika, da se na toplem ugnezdijo sirom Hrvatske in Slavonije in goljufajo domače ljudi pri prevzemanju kož pri vagi, klasifikaciji itd. Tudi ni preskrbljeno, da se ljudstvu zagotovi potrebna množina izdelanega usnja po primernih cenah. Z ozirom na to stavi list na vlado več vprašanj in zahteva točnega odgovora.

+ Reorganizacija belgijskih krščanskih strokovnih organizacij. Bruseljski dopisnik »Narodne Politike« poroča, da so belgijske krščanske strokovne organizacije zahtevam časa primerno revidirale svoj program in se tehnično preosnovali. Spor, ki je pretil nastati s katoliško ljudsko stranko vsled tega, ker se je delavstvo čutilo v stranki zapostavljeno, se je poravnal tako, da je stranka ugodila delavskim zahtevam. Število članov krščanskih strokovnih društev vidno raste in duh v njih se pozivlja in krepi. Moč in pomen krščanskih strokovnih organizacij je javno priznal tudi socialističen voditelj in minister Vandervelde.

+ »Kölnische Volkszeitung« v drugih rokah. Glavno centumovo glasilo »Kölnische Volkszeitung« je kupila železarska tvrdka Wolf, za katero stoji baje neki bančni konzorcij, ki je kupil tudi »Kölnaer Tagblatt«.

+ Zmaga boljševiških čet nad Poljaki. Moskovska poročila javljajo o veliki zmagi boljševiških čet nad Poljaki južno od Polocke. Boljševiki so prebili fronto, uničili dve poljski diviziji in zajeli velike množine vojnega blaga, med tem mnogo francoskega izvora. Poljaki so po vsej priliki izgubili glavo. Pokrajina Minsk se je uprla; vstasi so pokvarili železniško progo, vsled česar je ponesrečilo sedem vojaških vlakov. Boljševiško frontno poročilo z dne 22. t. m. s glasi: Na zapadni fronti so rdeče čete pričele splošno ofenzivo 65 vrst široko. Sovražnik se povsodi umika. Privredli so mnogo ujetnikov. Bolj proti jugu so rdeče čete prekoračile Berezino. Pri Plotku so vzele sovražniku velikanske zaloge vsake vrste. Pri Borysovu so rdeče čete prekoračile Berezino in odkorakale proti

zapadu. Na južnozapadni fronti prodirajo dalje.

Dnevne novice.

— † Tovariš Matevž Kosmač. Snoči je umrl v deželni bolnici železniški čuvaj Matevž Kosmač. Pokojnik je bil vnet član »Prometne zveze« krščanskih železničarjev. Ko se je pred več leti po dr. Kreku ustanovila organizacija krščansko-socialnih železničarjev na Slovenskem, je bil rajni Kosmač eden njenih prvih članov. Ostal ji je zvest do smrti. Prometna zveza izgubi z njim zvestega in vnetega člana, tovariši-železničarji pa ljubelega in dobrega tovariša in odločnega sobojevnika! Pogreb bo jutri popoldne. Naj počiva mirno v Gospodu!

— Prekmurski poljski delavci. Na naš svoječasi poziv se je odzvalo nepričakovano veliko število posestnikov, ki so pristili za prekmurske poljske delavce. Vsled neurejenih razmer se pa vsa akcija ni posrečila, zato smo jo zaenkrat ustavili. V kratkem se pa osnuje za Prekmurje posebna podružnica »Drž. posredov. za delo« v Murski Soboti, ki bo lahko preskrbela vsem posestnikom poljubno število delavniških moči. Zato vabi podpisani urad vse prizadete, da se po tej ustanovitvi zgledajo ponovno. Osrednji urad »Državne posredovalnice za delo«.

— Maršal Svetozar Borojević umrl v Celovcu. Sinoči smo s Koroškega prejeli vest, da je v noči od 23. na 24. maja v Celovcu umrl maršal Svetozar Borojević, bivši poveljnik avstro-ogrske soške armade. Od prevrata do svoje smrti je Borojević živel kot zasebnik v Celovcu. Kakor čujemo, je želel priti v Jugoslavijo, a njegova zadeva še ni bila rešena.

— Sv. Ciril in Metod. Dne 24. t. m. so vse državne oblasti v Belgradu in v drugih krajih države prvikrat praznovali sv. Cirila in Metoda kot narodni praznik.

— Naknadna zamena kronskih bankovcev. Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo objavlja: Finančni minister je odredil, da vsi zavodi v kraljestvu, ki zamenjajo kronske bankovce, dne 30. in 31. maja ter 1., 2. in 3. junia l. 1. zamenjajo s kronsko-dinarskimi novčanicami vse pravilno kolkovane kronske bankovce, ki so iz kakršnegakoli vzroka niso zamenjali v določenem roku. Finančno ministrstvo posebno poudarja, da se po tem roku nikomur in pod nobenim pogojem ne bodo zamenjali kronski bankovci.

— Čehoslovaki se vračajo iz Rusije. V par dneh dospe v Trst s parnikom »Praesident Grant« nadaljnji transport češkoslovaških legionarjev, ki se iz Sibirijske preko Vladivostoka vračajo v domovino. Ta transport ima s seboj svoj lasten orkester, sestoječ iz 100 glasbenikov pod vodstvom skladatelja Františka Karla. Orkester češkoslovaških legionarjev bo koncertiral v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu in po možnosti tudi v Belgradu.

— Vlak je povozil na binkoštno soboto zvečer na kolodvoru v Trbovljah nekoga srbskega vojaka. Hotel je po tiru v Zagorje, pa ga je povozil vlak. Mrtveca so prenesli v mrtvašnico v Trbovljah.

— Organizacija zagrebskih služkinj. Predprošlo nedeljo so imele zagrebske služkinje shod, na katerem so sklenile, da se organizirajo v Jugoslovanski strokovni zvezi.

— Srebro obubožanih nemških rodbin. Daily Mail poroča, da so iz Nemčije v London dospele večje množine srebra. Gre za prodajo raztopljenega namiznega srebra od ubožanih rodov. Zadnja pošiljatev je bila vredna 2 milijona mark.

— Če se človek napije. Posestnika Antona Dobravca in Ivana Zupančiča sta nedavno popivala. Ko sta šla domov, sta se skregala in je Dobravec potegnil nož in je z njim Zupančiča po glavi obrezal in ga težko poškodoval.

— Pretep na Igu. Fantje z Iga so 18. t. m. pretepli in z nožem poškodovali posestnikovega sina Ivana Furlana iz Matenje vasi.

— Umetni slikar — tat. Orožniki v Šmartnu pri Lukovici so aretirali umetnega slikarja Josipa Pajtlarja iz Vidma, ker je ukradel gostilničarju Janezu Zavašniku v Zgornjem Tuhiњу blaga v vrednosti 1080 kron in ga prodal Rotiji Stražarjevi v Preserjih pri Zlatem Polju za 1040 kron. Pajtlar priznava svojo krivdo in pravi, da ne more dobiti dela.

— Tatice iz Babnega Polja. Orožniki iz Kočevja so zaprli Franciško Poje iz Babnega Polja, ker je pokradla več blaga trgovcu Jožetu Tušlju v Starem trgu in v konsumnem društvu. Prizadeti, ki jih je Pojetova okradla, imajo škode 3168 kron 20 vinarjev.

— Razgrajanje v Ložu. Matevž Mlakar in Jernej Ivančič sta, ko sta se vrnila od nabora v Cirknici, zelo razgrajala in klela Boga. Zagovarjati se morata pred sodiščem.

— Spolna kuga na Dunaju. Iz poročila avstrijskega državnega podtajnika dr. Tandlerja v dunajski narodni skupščini je razvidno, da je na Dunaju 3% ljudi spolno

bolnih, t. j. vsaka deseta odrasla oseba se zdravi v javnih ambulatorijih za spolne bolezni. Računati je treba, da je razen tega še zelo veliko število takih, ki hodijo k zasebnim zdravnikom ali pa sploh ne hodijo k zdravniku. Mladostne bolnike so začeli zadnji čas spravljati v zavode, ki bodo skrbeli tudi za vzgojo in strokovno izučbo oskrbovancev.

Ljubljanske novice.

lj Popisovanje ljubljanskega prebivalstva, katerega je odredilo policijsko ravnanje, se mora takoj izpeljati, tako stoji v razglasu. Hišne gospodarje opozarjamo na to okolnost, ker je nujno potrebno, da dobe oblasti natančni seznam vseh oseb, katere stanujejo zdaj v Ljubljani. Razglas je bil objavljen na binkoštno soboto, popisovanje bi moralo biti že končano, toda ker je veliko strank prezrlo razglas, bo tudi veliko kaznovanih, od česar bo imel mestni ubožni zaklad največji dobiček.

lj Umor za Rožnikom. Identiteta mrtveca, katerega so našli za Rožnikom, se še ni ugotovila. Pri sodnem pregledovanju se je uradno ugotovilo, da je bil ustreljen od zadaj: en strel ga je zadal na zaglavju pod zatilnikom, na levi strani tilnika ga je zadal drugi strel, krogli sta predrla trepinjo, stisnili možgane in razdrobili popolnoma levo stran čela, desno sence kaže veliko luknjo. Preiskovalni sodnik g. dr. Stojkovič in revirni nadzornik Haba delata z vso energijo, da se razblini megla, katere še vedno prikriva zavraten umor za Rožnikom.

lj Ogoljušana verižnica. France Brblan je obvestil Franciško Valento in Marijo Rebolj, da veriži Roza Miklošič v Šiški v tobakom. Berlan se je predstavil za detektiva, Valentova in Reboljeva sta pa odnesli Miklošičevi 100 ovojev ogrskega in 50 ovojev turškega tobaka ter 41 škatlic egiptovskih cigaret v vrednosti 3350 kron. Miklošičeva pravi: Marija Rebolj je prišla in rekla, da naj kupim tobak, katerega mi bo ona preskrbela; nato je res prinesla neka kmečko oblečena ženska tobak, ki je rekla, da jo je poslala tista gospa, s katero ste se zmenili. Zvečer sta prišli Valent in Rebolj vprašati, če je vse v redu. Rebolj je popokala tobak, medtem je pa vstopil Berlan in rekel, da bo že napravil konec 4525 kron ji je nato zmanjkalo. Sodišče je prisodilo Mariji Rebolj 8, Franciški Valenti pa 6 mesecev težke ječe.

lj Tatvina cina. Detektiv g. revirnega nadzornika Habeta so aretirali Flieglovega pomočnika Ivana Krizljaka, ker je svojemu gospodarju ukradel 2 kg cina in ga skril nekje na Viču.

lj Celo družbo tihotapcev, 8 oseb, so aretirali detektiv in zaplenili velike množine tobaka.

lj Nevaren tat prijet. Detektiv so aretirali znanega tatar Josipa Cvirna, ki je specialist v kraji kokoši in tobaka.

lj Iz temnih brlogov. Detektiv I. odredka policijskega ravnanjstva so zaprli Franca Verstovška, ki je že štiri leta brez dela; verižil je in se pečal s sumljivimi kupčijami. Pri njem so dobili celo zalogo raznega blaga, dve kolesi sta bili tudi vmes, in sicer »Eška« št. 40.025 in »Preciosa« št. 93.186, celo prazna vojaška blagajna je bila v njegovi posesti. Zlice, nož, medicinske potrebščine: vse se je našlo v njegovem stanovanju in podstrešju v Razpotni ulici št. 6.

Razne novice.

r Kaj Amerika odobrava. V gledališču Wiesbadenu so pred nedolгим časom igrali »Viljema Tell«. Ta igra je dala povoda nemško-patriotskim demonstracijam. Od tedaj se ne sme v nobenem gledališču igrati kaka igra, ki je ni odobrilo poveljništvo ententinih čet. Ravnatelj gledališča v Kiefeldu je poslal v cenzuro »Devico Orleansko«. Za cenzorja je bil ta dan ameriški poveljnik, ki je dovolil igro z opomgliži se tepe izmenoma — Amerika to odobrava.

Narodno gledališče.

Opera.

23. maja, nedelja: »Il Trovatore«; izven abonementa.
24. maja, ponedeljek: »Pagliacci«; baje let; »Kraljica lutk«, izven abonementa.
25. maja, torek: zaprto.
26. maja, sredo: Poljska kri. Ab. A.

Drama.

23. maja, nedelja: »Pohujšanje v dolini Šentflorijanski«, izven abonementa.
24. maja, ponedeljek: »Vrag«, delavska predstava, izven abonementa.
25. maja, torek: »Vsiljenka«, »Sala loma«, abonement C.
26. maja, sredo: zaprto.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.